

Duada niyet

“Kimi insanlar var; duasının neticesini diledikleri gibi görmek istiyorlar. Görmeyince de küsüyorlar. Bu insanlara duayı nasıl anlatalım?”

Dua sırf Allah rızası için yapılır. Dua vesilesiyle Allah'ın rızasını kazanmaya niyet edilir. Başka maksat ve hedefler için duaya niyet edilmez. Edilirse duâ halis olmaz ve böyle dua kabule layık olmaz. Duanın bir ibadet olduğunu önemle hatırlatan Bediüzzaman hazretleri, ibadetin ise meyvesinin ahirette alınacağını, dünyevi maksatların o nevi dua ve ibadetin hususi vakitleri olduğunu, maksadı ve gayesi olmadığını bildiriyor.

Bu noktayı iyi kavramak gerekiyor.

Bediüzzaman'a göre duanın biricik gayesi ihtiyacın ve derdin açtığı dua musluğundan istifade ederek Allah'ın rızasını kazanmaktır. Her dua da bunu sağlıyor. Mesela Bediüzzaman'a göre yağmur namazı ve duası bir ibadettir. Bu duanın ve ibadetin vakti yağmursuzluk vaktidir. Yağmur namazı ve yağmur duası, vakti girdiği için yapılır; yağmuru getirmek için yapılmaz. Eğer sırf yağmuru getirmek için yapılsa, böyle dua halis olmadığından kabule layık olmaz.

Nasıl ki güneşin batması akşam namazının vaktidir. Keza güneşin tutulması küsuf namazının, ayın tutulması hüsum namazının vaktidir. Yani gece ve gündüzün nurani ayetlerinin perdelenmesi Allah'ın azametinin ilanı demek olduğundan, Allah kullarını o vakitlerde ibadete davet ediyor. Yoksa güneş tutulması namazı güneşin açılması için kılınmadığı gibi, ay tutulması namazı ayın tekrar aydınlatması için kılınmaz, akşam namazı da güneşin tekrar dönmesi için kılınmaz. Nitekim zaten güneşin ve ayın kısa bir süre sonra açılacağı, güneşin bir kaç saat sonra doğacağı gerek fenni hesaplarla, gerekse tecrübelerle bilinmektedir. Eğer sırf bu niyetlerle kılınsa, kılınan namaz halis olmaz ve kabule layık olmaz.

İşte yağmursuzluk da yağmur namazının ve yağmur duasının vaktidir. Keza belaların sel gibi gelmesi, zarar verici şeylerin gelip ıstırap vermesi, dertler, musibetler ve hastalıklar, konuyla ilgili duaların hususi vakitleridirler ki, kul o vakitlerde acizliğini anlar ve dua ile, niyaz ile Allah'a sığınır.

Bediüzzaman'a göre eğer dua çok yapıldığı halde belalar kalkmazsa, hastalıklar şifa bulmazsa yine de "âzduam kabul olmadı" denilmez; "âzduanın vakti bitmedi" denilir. Ve duaya devam edilir. Eğer Allah fazlıyla ve keremiyle belayı kaldırırorsa ne ala. O vakit o nevi duanın vakti de bitmiş olur.

Demek dua ibadetten ibarettir. İbadet ise sırf Allah için yapılır. Dua eden kul, aczini anlamalı, dua ile Allah'a sığınmalı. Allah'ın hikmetine karışmamalı. Allah'ın hikmetinin kendisi için en iyisine hükmedeceğinden emin olmalı. Hikmetine itimat etmeli, rahmetini ittiham etmemeli.1

Fakat Bediüzzaman'a göre, birinci gaye olmamak ve kasten istenilmemek şartıyla, dünyaya ait faydalar, kendi kendine meydana gelen ve istenilmeden verilen lütuflar duaya ve ibadete zıtlık oluşturmaz. Bilakis bir teşvik edici ve tercih edici hükmüne geçerler. Bununla beraber çok dikkat etmek lazım: Eğer dünyaya ait faydalar ve yararlar o duaya, o virde, o zikre, o niyaza, o yakarışa birinci derecede gaye olsa, o duayı iptal eder. Çok tesirli bir dua da olsa, böyle gaye ve niyet için okunduğunda tesirsiz kalır, olumlu sonuç vermez.

Bu sırrı anlamayıp sırf dünyevi meyvelerini kasteden birisi çok tesirli dua bile okusa yine fayda görmez. Göremez. Fayda görmeye hakkı da olmaz. Çünkü dünyevi meyveye niyet ederek dua edilmez. Çünkü o dünyevi meyve, Allah'ın fazlından verdiği bir lütuftan ibarettir. Bu lütfu ermeye niyet edilse ihlas bozulur.

Fakat dünyevi meyvelerini düşünüp, şevke gelip, o duayı sırf Allah rızası için yapsa, bu niyet sahih sayılır; bu niyet duanın kabulüne zarar vermez. Veya, dünyevi ihtiyacını göz önünde bulundurarak bir kul üslubu içinde Allah için Allah'tan istese, veya dünyevi bir sıkıntıdan kurtulmak için, Allah için Allah'a sığınsa yine duası zarar görmez; makbule şayan olur.

Bu hikmet anlaşılmadığından çok tesirli dualardan netice alınmayabiliyor. Böyle çok tesirli dua okuyup netice almayanlar, bu hikmeti bilmediğinden, şüpheye düşüp inkâra bile sapabiliyor. Bu açıdan duada bu hikmetin iyi anlaşılması gerekir. Dua yapan duasına niyet olarak sırf Allah'ın rızasını kazanmayı ve Allah'a sığınmayı almalıdır.2

Dipnotlar:

1-Sözler, s. 287

2-Lem'alar, s. 136